

Tájékoztató a közérdekű adatigénylések menetéről

A közügyek és a közpénzek felhasználásának átláthatósága érdekében az állampolgárok jogosultak közérdekű információhoz jutni Magyarország bármely állami, önkormányzati vagy más közfeladatot ellátó szervétől, intézményétől. A közérdekű adatigénylés menetét az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.), a megállapítható költségtérítés részleteit a 301/2016. (IX. 30.) Korm. rendelet szabályozza.

Milyen formában nyújtható be az adatigénylés?

Az adatigénylést formai kötöttségektől mentesen bárki szóban, írásban vagy elektronikus úton nyújthatja be a közfeladatot ellátó szervhez. Az adatigénylésben az egyértelműség érdekében célszerű hivatkozni az Infotv.-re azért, hogy azt az intézmény ne közérdekű bejelentésként vagy közigazgatási ügyként kezelje. Az igénylő által egy éven belül benyújtott azonos adatkörre vonatkozó kérés elutasítható.

Milyen adatokat, információkat szükséges megadni a kérelemben?

Az adatigénylő nevén és elérhetőségén túl (cím, e-mail cím) – amelyre a tájékoztatás megküldését kéri – egyéb adatok megadására nem köteles. Az adatkezelő nem jogosult a személyazonosság ellenőrzésére, és nem kérhet nyilatkozatot az adatkérés céljáról, motivációjáról sem. Ugyanakkor a közfeladatot ellátó szerv gazdálkodásának számlaszintű, illetve tételes ellenőrzésére irányuló adatmegismerésekre külön törvények rendelkezései irányadók.

Az állampolgár az igényelt adatok körén túl a kérelemben megjelölheti azt a formát, illetve módot, ahogyan a közérdekű adatokat meg szeretné kapni. Érdemes ugyanakkor átgondolni, hogy az adatoknak a kívánt formába történő rendezése jelenthet-e olyan többletfeladatot az adatkezelő számára, melynek költségvonzatát az igénylőnek kell majd viselnie.

Milyen kötelezettségei vannak az adatkezelőknek?

A közfeladatot ellátó szerveket válaszadási kötelezettség terheli. A válasznak tartalmaznia kell a kért közérdekű adatot, vagy indokolni kell, hogy a kért adat miért nem adható ki.

A kérelemnek a közfeladatot ellátó szervnek a lehető legrövidebb időn belül, de legfeljebb 15 napon belül eleget kell tennie. Ez a határidő indokolt esetben - ha az adatigénylés jelentős terjedelmű, illetve nagyszámú adatra vonatkozik, vagy az adatigénylés teljesítése a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár - csak egy alkalommal, 15 nappal hosszabbítható meg az igénylő értesítése mellett.

Az igény beérkezésétől számított 15 napon belül az állampolgárt arról is tájékoztatni kell, ha az adatigénylés teljesítését költségtérítés előzetes megfizetésétől teszik függővé. Ebben az esetben - a költségtérítés összege mellett - a tájékoztatásban szerepelnie kell az indokolásnak is (a teljesítés a közfeladatot ellátó szerv alaptevékenységének ellátásához szükséges munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételével jár vagy az igényelt adatok, dokumentumok jelentős terjedelműek). Amennyiben az adatkezelő nem tartja be ezt a határidőt, az adatigénylést költségtérítés megfizetése nélkül köteles teljesíteni.

Van-e költségvonzata az adatigénylés teljesítésének?

A munkaerőforrás aránytalan mértékű igénybevételére vonatkozó költségelem a 2022. október 10-én kihirdetett jogszabály-módosítások alapján kivezetésre került, a munkaerőforrás költségeit teljes egészében az adatot kezelő közfeladatot ellátó szervek (adatgazdák) viselik.

A költségtérítés mértékének meghatározása során csakis az alábbi két költségelem vehető figyelembe:

- a) az igényelt adatokat tartalmazó adathordozó költsége, valamint,
- b) az igényelt adatokat tartalmazó adathordozónak az igénylő részére történő kézbesítésének költsége.

Jelentős terjedelmű másolat készítésénél arról is tájékoztatást kell adni, hogy az adatigénylés mekkora iratmennyiséget ölel fel. Közölni kell az adatigénylővel az adatigénylés teljesítésének másolatkészítést nem igénylő lehetőségeit is.

A kormányrendelet szerint költségtérítésként megállapítható

- a) legalacsonyabb összeg mértéke 10 000 Ft,
- b) legmagasabb összeg mértéke 190 000 Ft.

A minimum összeget meg nem haladó költség esetében költségtérítés megállapítására egyáltalán nem kerülhet sor.

Fontos, hogy továbbra is csak a ténylegesen felmerülő - azaz igazolható - költségek megtérítésére van lehetőség, illetve kiemелendő, hogy a költségtérítés megállapítása a jövőben sem kötelező, erre csak akkor kerülhet sor, ha az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv felelősen a költségtérítés megállapítására vonatkozó szabályok alkalmazása mellett dönt. Ebben az esetben az adatigénylést a költségtérítésnek az igénylő általi

megfizetését követő 15 napon belül kell teljesítenie. Az adatkezelő azonban bármikor dönthet úgy, hogy az adatszolgáltatásért nem állapít meg költségtérítést.

A befizetett költségtérítés mikor járhat vissza?

A költségtérítésnek a valós költségekhez kell igazodnia. A költségtérítés előzetes megfizetése és az adatigénylés teljesítése után külön tájékoztatást lehet kérni az adatkezelőtől az adatszolgáltatás tényleges költségeiről, és az azt alátámasztó számításokról. Amennyiben az előzetesen felszámított költség meghaladja a tényleges költségeket, a kettő különbözete az igénylőnek visszafizetendő.

Milyen jogorvoslati lehetőségek vehetők igénybe?

A közérdekű adat megismerésére vonatkozó igény elutasítása vagy a teljesítési határidő eredménytelen elteltése esetén, valamint az adatigénylés teljesítéséért megállapított költségtérítés összegének felülvizsgálata érdekében az adatigénylő jogosult bírósághoz fordulni. A pert az igény elutasításának közlésétől, a határidő eredménytelen elteltésétől, illetve a költségtérítés megfizetésére vonatkozó határidő lejártától számított 30 napon belül kell megindítani a közfeladatot ellátó szerv ellen.

Az igénylő dönthet úgy is, hogy az adatkezelő jogsértő eljárása miatt a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (NAIH) vizsgálatát kezdeményezi.

2023.07.26.